

De Wiershoeck-Kinderwerktuin, dinsdag 29 augustus 2017

Beste natuurliefhebber/-ster,

Een week geleden was het prachtig weer en heb ik de hele dag met plezier op de tuinen rondgekeken. Dat was nu wel anders. Het was warm, zeg maar gerust bloedheet, en er was bijzonder weinig te zien. Veel bloemen zijn al over hun hoogtepunt heen. Zijn ze daardoor niet meer interessant voor veel insecten? Of vonden ze het ook gewoon veel te warm? Er vlogen wel diverse soorten vlinders, maar ze lieten zich niet (niet goed) fotograferen. Gelukkig had men op de Kinderwerktuin de vorige dag een paar interessante rupsen ontdekt en die voor ons even apart gehouden. Zoiets maakt het dan toch nog leuk. Verder viel er niet zo veel te fotograferen.

Tuinliefhebbers schrikken soms van deze zeldzame bruine rups met oogachtige vlekken, omdat ze het diertje aanzien voor een slang. Het gaat echter om de onschuldige olifantsrups, die uitgroeit tot de prachtige nachtvlinder met de naam groot avondrood. De rupsen zie je in de periode juni tot oktober. Als de rups groot genoeg is, zal hij verpoppen. Het groot avondrood overwintert als pop tussen takjes of bladeren of in een holletje in de grond. Daar valt de oranjebruine cocon niet op en wacht hij het voorjaar af om als vlinder tevoorschijn te komen. De vlinder is

te herkennen aan de roze met olijfgroene voorvleugels met enkele strakke diagonale lijnen en de roze met zwarte achtervleugels. Op het olijfgroene borststuk bevindt zich een tamelijk scherp afgetekend rozerood lijnenpatroon dat zich voortzet in een lengtestreep over het achterlijf.

Het groot avondrood is een nachtvlinder uit de familie van de pijlstaarten. De vlinder vliegt in de avondschemering en is te zien tussen april en september. Dat het groot avondrood een pijlstaartvlinder is, is goed te zien aan het puntje op het achterlijf van de rups. Voelt de rups zich bedreigd, dan trekt hij de kop in. De vlekken worden daardoor nog groter en lijken op echte ogen. De rups wordt tot 8 cm lang en kan worden gezien van juni tot oktober.

Ook dit keer zag ik verschillende soorten wantsen. De smalle randwants is nog steeds als nimf (in diverse stadia) en imago aanwezig, dat geldt ook voor de groene schildwants, maar in mindere mate. Ik heb nog even gezocht naar de vuurwants, maar die heb ik dit keer niet gezien. In het labrynt zag ik nog wel een kaneelwants (rechts) en tijdens de ochtendexcursie kwamen we een meidoornkielwants (links) tegen. Deze redelijk grote wants kan 17 mm lang worden. De soort is over het algemeen actief tussen de maanden april en oktober en is dan in struiken langs de bosrand te vinden. Het dier heeft een naaldvormige snuit (rostrum) die gebruikt wordt om in een vrucht of tussen bladlagen te steken. Het plantenweefsel wordt met behulp van enzymen uit het speeksel voorverteerd en vervolgens opgezogen.

Dit jaar heb ik weinig groene schildpadtorretjes gezien. Er zijn meerdere soorten schildpadtorretjes, maar deze prooi van een kruisspin is zeer waarschijnlijk een muntschildpadtor. Hij wordt ook wel groene schildpadtor genoemd en is 7 tot 10 mm lang. Schildpadtorretjes behoren tot de familie van de bladhaantjes. Ze leven van planten. De familie telt meer dan 35.000 soorten, in ons land zijn 319 soorten waargenomen.

Ik zag meerdere kruisspinnen, dat waren allemaal vrouwtjes. De vrouwtjes zijn gemakkelijk te herkennen, ze hebben allemaal een "Rubens-figuur". De mannetjes zijn veel kleiner en dat is goed te zien wanneer een mannetje een vrouwtje benadert om te paren. Dat zou een riskante onderneming zijn, er wordt vaak beweerd dat het vrouwtje het mannetje na de paring probeert op te eten.

De bekende Engelse spinnenspecialist W.S Bristowe denk er anders over en schrijft in zijn boek *The world of spiders*: "Nadat het mannetje aan zijn vijanden is ontkomen en ook het klimaat heeft overleefd, verlaat hij zijn web en wijdt zich aan het zoeken naar vrouwtjes en de hofmakerij. In die tijd neemt hij nauwelijks de moeite om te eten. Daarna leeft hij meestal nog maar kort. Het onderzoek van dode spinnen heeft aangetoond dat het merendeel van de mannetjes omkomt door uitputting en ondervoeding en niet doordat ze door vrouwtjes worden gedood. Zulke drama's komen wel voor, maar zijn toch in verhouding schaars".

Dit microvlindertje is de kristalbladroller. Hij heeft een spanwijdte van 14 – 16 mm. Het is vrij zeldzaam vlindertje. Zijn waardplanten zijn spirea en geitenbaard. Het is een laat exemplaar want de gebruikelijke vliegtijd is mei-juli.

In Nederland komen ongeveer 360 soorten bladrollers voor (wereldwijd ruim tienduizend). De rupsen voeden zich met loof en knoppen. Ze leven in een opgerold of samengevouwen blad. Er zijn soorten die gaten boren in stengels, of die gallen veroorzaken, waardoor ze schade kunnen veroorzaken aan oogstgewassen en bomen.

In Nederland zal je de gewone oorworm het meest zien. De tangvormig uitsteeksels aan het achterlijf zijn bij het mannetje wat krommer gebogen dan bij het vrouwtje. De tang wordt gebruikt als verdedigingswapen. De tangen helpen ook bij het beetpakken van kleine insecten en het ontvouwen van de achtervleugels. Verder spelen ze een rol bij de paring. Bij de meeste oorwormen liggen de vleugels zeer ingewikkeld opgevouwen onder de dekschildjes. De vleugels zijn zeer dun en half cirkelvormig. Zo te zien zal deze oorworm niet meer vliegen, de dekschilden en vleugels zijn beschadigd. De gewone oorworm is 2,5 tot 3 cm lang en wordt meestal niet ouder dan 18 maanden.

Voor de biologische bestrijding van bladluizen zijn oorwormen goed te gebruiken. De oorworm voedt zich met plantaardige voedselresten, bladluizen, mijten, larven en eieren van insecten en andere parasieten.

Onder een losliggend stuk schors op de houtstapel op de tuin van De Wiershoeck zaten een paar larven van de zwartkopvuurkever (ook wel zaagsprietkever genoemd). De volwassen kever leeft van mei tot begin juni, de larve overwintert. Wereldwijd komen er ongeveer 150 soorten vuurkevers voor. De larven van de meeste soorten leven onder schors van vochtig, dood hout in zelfgemaakte of reeds bestaande gangen. De larven van sommige soorten voeden zich voornamelijk met schimmels, maar veel andere soorten voeden zich ook met larven en imago's van schorskevers en andere insecten. Het larvale stadium duurt twee tot drie jaar, waarna de verpopping tussen het hout en de schors plaats vindt.

Groetjes,

Luit